

EEN HUIS ALS TEKEN WAAR

HET KLEINE WORDT GROOTGEMAAKT

Dominicusparochie Palmpasen 2011

Zacharia 9, 9-10 – Matteüs 21, 1-11 – Filippenzen 2, 6-11 – Matteüs 16, 21- 28

1.

Weinig mensen houden van de kerk, in onze streken. En wie zal zeggen dat dit onbegrijpelijk is? Ik was de afgelopen dagen in Vlaanderen en zag van dichtbij hoe mijn collega's geconfronteerd werden met het interview met Roger Vangheluwe, de oud-bisschop van Brugge die het bestond de pedofiele relatie met zijn neefje, die ervoor had gezorgd dat hij door het Vaticaan uit België naar een klooster in Frankrijk verbannen was, te presenteren als tamelijk onschuldig. Niet helemaal zoals het hoort, maar ook niet echt iets om je druk over te maken. Mensen die er hun leven aan wijden de kerk geloofwaardig te laten zijn en haar op een geloofwaardige gestalte te geven, konden alleen nog met afschuw over een kerk spreken waar dit mogelijk is. De kerk vermorzelt mensen zoals onze samenleving mensen vermorzelt en niet zelden nog meer en nog erger: wie zou van zo'n kerk nog kunnen en willen houden? Weinig mensen houden in onze streken van de kerk, maar opmerkelijk velen houden van kerken. De stilte ervan, het feit dat er temidden van alles wat op nuttigheid is gericht gebouwen zijn die geen ander doel lijken te hebben dan ruimte te scheppen, harmonie uit te stralen waarin de ziel kan gedijen. Ook deze kerk blijkt de werking te kunnen hebben: een plaats die rust uitstraalt en waar je tot rust kunt komen.

In dat licht gezien doen we vanmorgen iets vreemds. We halen immers de wereld binnengehaald. De lezingen van vandaag vullen de rustige ruimte met de hectiek van de straat, met de herrie van mensen die roepen om een andere leider, om politieke hervormingen en maatschappelijke veranderingen. We haalden de verwarrende discussies binnen die onze levens in de wereld vullen: de twijfel over wat hetgeen wij meemaken betekent, over hoe wij moeten reageren op wat er in ons leven gebeurt. Het zijn vragen die verwarrend genoeg altijd tegelijkertijd groot zijn en klein. Grote vragen: vragen over wat waarachtig leiderschap en koningschap is, wat liefde is en zelfs wie of wat God is en wat het daarom wil zeggen een kind te zijn van God. Maar tegelijkertijd vragen die zich altijd dicht bij huis voordoen. Naar wie of wat moet ik uitkijken en opkijken, wie of wat kan ik mijn leven toevertrouwen en hoe moet ik reageren op de schijnbaar onvermijdelijke ondergang van dat waarin ik met hart en ziel geloof?

Zet de deur open voor het onverwachte, is bij dergelijke vragen steeds het antwoord van de Schriften. Val om van verbazing, weet van verbijstering niet waar je het zoeken moet, wordt verdrietig of wanhopig, dans en zing op straat van vreugde of keer je woedend tegen wat zich aandient, maar in Gods naam, gooi de deur niet dicht – noch de deur van je hart, noch de deur van de kerk.

2.

Mensen zijn met elkaar verbonden, ons lot als mensen is verbonden met het lot van andere mensen. Iedere ouder en ieder kind weet dat: als je zoon of dochter, als je moeder of vader ongelukkig is, ben je zelf ook ongelukkig. Iedere vriend of vriendin, iedere minnaar of minnares weet dat: wat degene die ik liefheb overkomt, spookt mij door het hoofd en voel ik in mijn lijf en mijn hart. Mensen kunnen heel moeilijk het verdriet en lijden van anderen te zien zonder erdoor geraakt te worden: wetenschappelijk onderzoek toont aan dat mensen de tranen die zij bij anderen waarnemen inderdaad in hun eigen ogen voelen branden en de pijn die zij op het gezicht van anderen lezen in hun eigen lichaam voelen – zoals de vreugde van anderen ook hun hart doet opspringen. Wij voelen elkaars vreugde en elkaars verdriet, wij delen elkaars hoop en elkaars angst, dat gaat vanzelf, zo zitten wij in elkaar.

Maar je kunt met dit gegeven verschillende kanten op. Je kunt proberen met andere te lachen en te juichen, maar het verdriet en de angst van anderen buiten de deur te houden, hun pijn en vertwijfeling. Je kunt je erop toeleggen ze niet te zien, ze niet echt tot je toe te laten. Immers, wie schiet er iets mee op als wij mee-voelen, mee-lijden. Het lijden van de ander wordt er niet minder om – toch?! Nu is zelfs dat maar zeer de vraag; de wetenschap dat anderen hun verdriet delen blijkt mensen wel degelijk te troosten als het feit dat anderen hun hoop delen het vergroot hun uithoudingsvermogen. Dat pleit voor de andere mogelijkheid: onze afkeer van het lijden van anderen om te zetten in solidariteit met hem of haar, verbondenheid met zijn afkeer, met haar strijd met de passie voor het leven, het goede leven en het volle leven die mensen vervult. Dan dragen wij elkaar en getuigen wij er voor elkaar van dat God, de oorsprong, de dragende grond en het doel van de werkelijkheid zelf, dan getuigen wij ervan dat God zelf vervult is van deze passie, dat God zelf deze passie is.

Want dat is wat de christelijke traditie uiteindelijk zegt: God is passie voor leven, hartstochtelijke, tomeloze liefde die door roeien en ruiten gaat. Veel mensen zeggen wel in God te geloven, maar hebben het moeilijk met het idee dat deze God zich iets van ons zou aantrekken. De christelijke traditie, de Bijbelse verhalen proberen in zekere zin het tegenovergestelde duidelijk te maken. Zij laten zien dat de wereld drijft op hartstocht, dat ons leven gedragen wordt door betrokkenheid en dat liefde het enige is dat ons bestaan een bodem en een doel kan geven. En deze dragende liefde die ons richt, zo wordt ons dan gezegd, deze liefde die geen grenzen kent en nergens zichzelf zoekt, maar alleen gericht is op anderen: deze liefde is de dragende kracht van het heelal, het Woord waaruit alles wat is voortkomt, de gave die ons altijd vooruit is en onze liefde en onze passie als antwoord uitlokken.

3.

Deze liefde was het die Jezus belichaamt. Deze liefde was het die hem op God deed lijken, maar die hem tegelijkertijd zwak en kwetsbaar maakte, deed lijden aan het lijden van anderen, deed lijden onder de macht en de kracht van anderen die zichzelf God waanden, deed sterven. Maar zijn liefde vormde wat hem werd aangedaan om tot een gave, zijn dood werd niet het teken van definitief afscheid, maar van definitieve verbinding: wij zijn immers allemaal sterflijke mensen en alleen wie ook onze dood deelt, deelt werkelijk en volledig ons leven. In zijn zwakheid ging daarom Gods omvattendheid schuil; zelfs als hij uitroept: 'God, mijn God, waarom hebt jij mij in de steek gelaten', belichaamt zijn eenzaamheid Gods verbondenheid met onze eenzaamheid. Nooit zijn we meer van God los.

Behalve als wij ons aan God vastklampen alsof hij ons eigendom is. Want de God die wij kunnen bezitten is de God die wij ook kunnen verliezen en die wij onherroepelijk zullen verliezen, tijdens onze onvermijdelijke zwakke momenten. Maar als wij alles durven verliezen, hoe pijnlijk het ook is, als wij in staat zijn niet te grijpen maar te ontvangen en het ontvangene vervolgens onbekommerd te delen, dan krijgen wij het volle leven als erfenis. Het is de centrale boodschap van het christelijk geloof: 'Want wie zijn leven wil redden, zal het verliezen, maar wie zijn leven verliest vanwege Mij, die zal het vinden'. Omdat zij of hij dan gevonden wordt, zich laat vinden, weet en gelooft dat het erom gaat dat zij of hij zich laat vinden.

Wij gedenken de komende week hoe Jezus verloren loopt, zijn vrienden verliest, zijn leven verliest, zijn geloof en zijn vertrouwen verliest, zijn God verliest. Wij hebben onze palmtak om ons eraan te herinneren dat hij juist zo ons vindt, het voor ons mogelijk maakt te geloven, ons leven geeft en ons onlosmakelijk verbindt met alles en allen: beeld en gelijkenis van hem die leeft en verbindt en mateloos liefheeft, die mateloze liefde is. Wij halen hem dus terecht onze kerk, wij halen hem terecht ons leven binnen om koning te zijn, zodat wij zijn rijk van vrede kunnen vormen, zijn bloeiende tuin van leven.

Erik Borgman